

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Jure Rerum Ecclesiasticarum Ad Germaniae Catholicae
Principia Et Usum Pars ...**

Complectens Sectionem III. & IV.

Zech, Franz Xaver

Ingolstadii, 1762

Titulus VI. De Fideli Bonorum Ecclesiasticorum Administratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68067)

TITULUS VI.

DE FIDELI BONORUM EC-
CLESIASTICORUM ADMI-
NISTRATIONE.

Confer. Decreti Caus. XII. Quest. 2.

§. 78.

QUO sublimiores, Populoque Bono-
Christiano utiliores sunt fines *rum Ec-*
illi, ad quos temporalia Bona libe-*clesiasti-*
raliter in Ecclesias conferuntur, eo *corum*
major sit oportet cura & sollicitudo, *Admini-*
fideliter illa beneque administrandi *stratio*
ad intentionem Fidelium offeren-
tium, ac Christi has oblationes ac-
ceptantis. Quantumcunque autem
hac in re invigiletur, nunquam ta-
men deerunt, qui aut cum Juda
loculis infidentur; aut cum Disci-
pulis de profusione murmurent;
aut se neglectos conquerantur. Hæc
vitia Divinus Servator noster tum
se vivo, tum sub cura Apostolo-
rum suorum permittere voluit, ut
futuris Bonorum Ecclesiasticorum
Administris essent terrori, exem-
plo, solatio.

§. 79.

*Commit-
tebatur
olim
Diacono-
nis sub
autori-
tate E-
piscopo-
rum:*

§. 79. Primum Christianæ Eccle-
siæ ærarium Judæ proditori com-
missum fuit dispensandum ex nutu
ipsius Divini Magistri, in necessita-
tes Discipulorum, & subsidium pau-
perum. Post Christi in Cœlos A-
scensionem, Apostoli Hierosolymis,
ex collatis in commune Bonis, sin-
gulorum necessitati abunde provi-
dere curabant, & provisum esse sibi
persuadebant, cum unum esset cor
multitudinis credentium & anima
una, neque quisquam egens esset
inter illos; orto tamen murmure
Græcorum de neglectis suis Viduis,
Apostoli, ut Orationi & Ministerio
Verbi instare possent, septem con-
stituebant Diaconos, qui singulis
necessaria ministrarent 13.). Quam-
vis autem Bonorum communio in-
ter Christianos alibi non vigeret, &
etiam Hierosolymis cessaret, mu-
nus tamen Diaconorum adeo per
uni-

13.) PAULUS SARPI tr. de Benefic. ob-
servat, mutatis jam moribus, Prælatos
Ecclesiæ gerere curam Redituum, &
munus prædicandi relinquere inferiori
Clero.

De fideli Administratione. 127

universam Ecclesiam invaluit, ut a solis ortu usque ad occasum, Leviticorum luminum coruscante fulgore, quam clarificata est Jerosolyma Stephano, tam illustris fieret Roma Laurentio 14.), qui Oblationes Fidelium in Ministros Ecclesiae & egenos, sub praecipua tamen cura & autoritate Episcoporum distribuerent. Non autem permittebantur vivere ex Reditibus Ecclesiae illi, qui ex Bonis propriis sustentari poterant: unde etiam S. PAULUS prohibebat Viduam Ecclesiasticis obsequiis deputatam ex Ecclesiae Bonis sustentari, cui ab Agnatis & Propinquis subsidium suppeteret 15.).

§. 80. Clerici pauperes ut pluri-*Non tamen* utebantur mensa communi, *men so-* instructa per Diaconos aut Oeconomo-*lis Epi-* mos ex Oblationibus. Auctis Ec-*scopis* clesiae divitiis, multi Clerici com-*sine assi-* modius vivere volebant, instructa *stentia* sibi

14.) S. LEO in Natali S. Laurentii.

15.) 1. Timoth. V. 16. *Si quis Fidelis habet Viduas, subministret illis, & non gravetur Ecclesia: ut iis, quae vere viduae sunt, sufficiat.*

Oecono-
mi.

sibi mensa separata, ad quem finem dabatur ipsis pecunia vel quotidie, vel singulis mensibus, vel etiam pro longiori tempore. Tolerabatur istud a primis SS. Patribus. Sensim etiam ad Episcopos nonnullos pervasit cupido habendi, qui magis sibi, quam pauperibus invigilantes, Reditibus Ecclesiae inhiabant, quod S. Cyprianus deplorat, de iis loquens, qui se Episcopatu indignos fecerant; nihilominus gerere hoc Officium praesumebant ad cumulandas divitias 16.). Cum enim summa in distribuendis Oblationibus & Reditibus autoritas semper esset penes Episcopos, horum aliqui submovebant Clericos Oeconomos, ne testes haberent impiae dissipationis. Unde Concilium Generale CHALCEDONENSE 17.) statuit: *quia in quibusdam Ecclesiis, sicut ad nos pervenit, sine Oecono Episcopi res Ecclesiasticas tractant; placuit, omnes Ecclesias Episcopos ha-*

16.) Epist. 64. *Stipes & Oblationes & lucra desiderant, quibus prius insatiabiles incubabant.*

17.) Anno 451. Can. 26.

De fidei Administratione. 129

habentes, etiam Oeconomum habere de proprio Clero, qui gubernet Ecclesie res cum arbitrio sui Episcopi, ut non sine testimonio sit gubernatio ipsarum rerum Ecclesiasticarum, & ex hoc eveniat res ejusmodi Ecclesie dispergi, & Sacerdotali dignitati obretractio generetur 18.). Hunc Canonem inviolabiliter custoditum cupit Synodus Nicæna II. 19.), quæ Metropolitanis dat facultatem ponendi Oeconomum in illis Diocæsis, quarum Episcopi id neglexerunt; & Patriarchæ Cpolitano in Ecclesiis Metropolitanorum, qui nullum constituissent 20.).

I §. 8r.

18.) Occasionem huic decreto dedit Ibas Episcopus Edeffenus, qui in eodem Concilio Actione X. accusatus de rerum Ecclesiasticarum dissipatione; etiam ab iis, qui ipsi maxime favebant, persuasus fuit promittere, quod de cetero secundum formam Antiochensæ maximæ Ecclesie gubernarentur res per Oeconomos ex Clero ordinatos ab ejus religiositate. Ibid. Act. IX.

19.) Anno 787. Can. II.

20.) Ad hunc Canonem se refert Alexius Patriarcha Cpolitanus in sua Constitutione, quæ refertur apud LEUNCLAV. Juris

De Jure Rer. Eccles. Pars poster.

Divisio §. 81. In Ecclesia Occidentali
Redi- majus imminebat periculum dissi-
tuum in pandi Bona Ecclesiarum, postquam
quatuor irruentibus Barbaris plura Regna non
partes, tantum ab Imperio avulsa, sed etiam
inter se disjuncta fuerant, ita ut Ec-
clesiæ quoque non eodem ubique
spiritu, nec communi consilio re-
gerentur. Deprehenso gravi Bo-
norum Ecclesiasticorum abusu, Sæ-
culo V. circa annum 475. famosa
illa divisio Redituum Ecclesiastico-
rum in quatuor partes inculcata fuit
a Simplicio Papa 21.), ut scilicet
una pars cederet Episcopo, altera
Clericis, tertia pauperibus, & quar-
ta Fabricæ Ecclesiæ 22.). Ubi ad-
vertendum, nequaquam divisa esse
Bona

Juris Græco-Rom. tom. 1. lib. 4. fol.
250. Multa de Oeconomi munere, ob-
ligatione rationum Episcopo reddenda-
rum &c. disposita leguntur in PHOTII
Nomo-Canone Tit. 9. c. 1. & Tit. 10.
c. 1.

21.) Epist. 3. vel alibi 2. relata a GRA-
TIANO c. 28. XII. q. 2.

22.) Eandem divisionem repetit GELA-
SIUS Papa Anno 494. Epist. 6. fol. 373.
circa fin. *Quatuor autem tam de Reditu,*
quam

De fidelī Administratione. 131

Bona immobilia Ecclesiæ in ejusmodi quatuor partes: sed solummodo insinuatam a Pontifice, ut Oblationes ac Reditus Bonorum Ecclesiæ, qui tunc etiam sub cura & auctoritate Episcoporum administrabantur a constitutis Oeconomis, impenderentur ad hos quatuor fines, non quidem proportione aliqua arithmetica, sed pro singulorum necessitate, vel meritis 23.). Major utique portio pro Clericis requirebatur, ubi multi eorum erant sustentandi, scilicet in majoribus Ecclesiis

I 2

Civi-

quam de Oblatione Fidelium, prout cujuslibet Ecclesiæ facultas admittit, sicut dudum rationabiliter est decretum, convenit fieri portiones: quarum sit una Pontificis, altera Clericorum, Pauperum tertia, quarta Fabricis applicanda &c. refertur a GRATIANO c. 27. ibid.

23.) Unde idem Papa GELASIUS c. 23. ibid. monet, ut postquam dictis quatuor finibus satisfactum est, *si quid forte sub annua remanebit expensa, tradatur enthecis. Ut si major emerferit fabrica, sit subsidio, quod ex diversi temporis diligentia potuerit custodiri: aut certe ematur possessio, quæ utilitates respiciat communes.*

Civitatum, quam ubi unus aut alter in angustis locis Ecclesiæ præerat: Majores utique sumptus in fabricam impendendi erant in celebribus urbibus, quam in modicis oppidis. Per pauperes intelligebantur præcipue pauperes ejus loci, ubi Reditus colligebantur 24.): Peregrinos enim juxta plures Canones tenebatur suscipere Episcopus. Per Fabricam non intelligitur solum ædificium Templi, ad quod confluunt Parochiani, sed etiam ædes Parochi & alia ædificia ad usus Ecclesiasticos aptata. Demum distributio hæc non solum intelligebatur de Bonis eo tempore existentibus, sed etiam de Bonis, Reditibus, Oblationibus, quæ futuris Ecclesiæ temporibus obventuræ essent 25.).

§. 82.

24.) Inter pauperes loci facit discrimen S. GREGORIUS lib. IX. Indict. IV. Epist. 29. ubi in quodam contingente casu, plus assignat *hominibus honestis ac egenis, quos publice petere verecundia non permittit, quam reliquis pauperibus, qui eleemosynam publice petere consueverunt.*

25.) Id optime declarat S. GREGORIUS relatus in Decreto Gratiani C. 29. XII. g. 2.

De fidei Administratione. 133

§. 82. Hæc Bonorum Ecclesiasti- *Debet*
eorum Divisio congruit omnino pri- *adhuc*
mævo Ecclesiæ spiritui : & hodie- *hodie*
dum vigorem suum exserere debet *observa-*
ex Constitutionibus sequentium Pon- *ri:*
tificum & Conciliorum, quamvis
administrandi hæc Bona modus sæ-
pius fuerit immutatus 26.). Nam
tempore Simplicii Papæ, & aliquot
post Simplicium sæculis, rerum Ec-
clesiæ temporalium summa potestas
in plerisque locis penes Episcopos
fuit; his autem in administratione
subsidio ac levamento erant Presby-
teri vel Archidiaconi & Diaconi Ec-
clesiæ, qui rationes Episcopis red-
dere debebant: ipsi autem Episcopi
unius Dei iudicio obnoxii fuerunt;
quanquam causam dicere in Conci-
lio Provinciæ compulsi quandoque
fuerint, ubi obliquis suspicionibus
I 3 fue-

26.) Concilium PARISIENSE VI. Anno
829. lib. I. cap. 15. ait: *licet crescente Fide-
lium devotione copiosissimis ac munificen-
tissimis eorum liberalitatibus, Sancta do-
nata sit Ecclesia, eundem tamen usum A-
postolorum Successores in tractandis &
dispensandis Ecclesiasticis rebus se serva-
re debere meminere.*

fuerant exagitati 27.). Fatendum nihilominus est, Episcopum & Clericos, ad quos pertinebat administratio, ea sollicitudine frequenter res suas egisse, ut pauperum & Fabricæ obliiti viderentur. Hoc eo præsertim tempore contingebat, quo singulis Parochis ac Beneficiatis Reditus Ecclesiarum suarum administrare concessum fuit, quamvis de eorum usu & dispensatione, Episcopi iudicio & examini adhuc subessent,

*Licet
variis
tempo-
ribus*

§. 83. Juvat quorundam sæculorum mores percurrere, & ex singulis unicum specimen dare. Ad finem sæculi V. sub Pontifice Gelasio certa Bona in beneficium Clericis assignari nondum poterant, monente Administratores Pontifice: *omnia prædicia ad vestrum revocetis studium, nec cuiquam Clerico pro portione sua aliquod solum Ecclesie putetis esse deputandum, ne per incuriam & negligentiam minuatur: sed omnis pensionis summam. . . ad Antistitem deferatis* Sc. 28.) Sæculo VI. vestigia

27.) Singula hæc declarantur a THOMASINO vet. & nov. Discipl. part. 3. lib. 2. c. 5. seqq.

28.) C. 23. XII. q. 2.

De fidei Administratione. 135

stigia bonorum jure beneficii Clericis datorum ab Episcopis, sed rario-
ra jam occurrunt. Nam in AGATHENSI
Concilio Anno 506. quibusdam talia
bona permiffa, vel credita, vel com-
mendata reperiuntur 29.): circa idem
tamen tempus SYMMACHUS Papa foli-
cite monet, ut Clerici, quibus ob me-
rita conceduntur Bona Ecclesiæ, *hæc
ipsa non perpetuo, sed temporaliter per-
fruantur* 30.), scilicet ad arbitrium
Episcopi; ac etiam post obitum Cle-
rici, non ad successorem, sed ad or-
dinationem Episcopi reversura. Sæ-
culo VIII. nondum passim in Germa-
nia permiffa fuit Parochis administra-
tio oblationum 31.): ortis tamen
frequentibus querelis contra infide-
les Oeconomos, seu etiam Episco-
pos

I 4

pos

29.) C. 32. 35. 36. XII. q. 2.

30.) C. 61. XVI. q. 1. Inter Epistolas De-
cretal. Pontif. tom. 1. part. 2. fol. 425.
& apud HARDUIN. Collect. Concil.
tom. 2. col. 957.

31.) *De oblationibus, quæ in Ecclesia, vel
in usus pauperum conferuntur, Canonica
observetur norma, & non ab aliis dispen-
sentur, nisi cui Episcopus ordinavit.* Con-
sil. FRANCOFORD. Anno 794. Can. 48.

pos, cœperunt Parochi sibi arrogare Oblationes in Ecclesia sua factas, quæ antea ad Episcopum dividendæ ferri consueverant: demum etiam fundi, qui in cujuslibet Parochia siti erant, cuilibet assignati sunt, unde proventus ipsimet perciperent: quod quidem non eodem tempore, nec ubique, aut aliquo Decreto conciliari introductum, sed paulatim de una Ecclesia ad aliam transit.

Mutata §. 84. Nono demum sæculo inva-
fit ratio luiffe & stabilitam esse hanc admini-
*admini-*strandi rationem, varia Concilia in-
strandi, sinuant. Nam ad initium Sæculi X. Concilium TROSLEJANUM 32.) mentionem ejus rei facere videtur his verbis: *a nostris est Majoribus constitutum, ut sicut habet Episcopus in sua ordinatione omnem generaliter Parochiam, cum omnibus rusticanis Parochiis, quas per tricennium inconcusse possedit: ita & unusquisque Presbyter in sua ordinatione ac dispositionis cura habeat Parochiam suam cum dote & Decimis Ecclesie, videlicet cum sui Episcopi consilio ac dispositione, secundum regulas antiquitus & divinitus constitutas.* Aliam adhuc mutatio-

32.) Anno 909. Cap. 6.

De fideli Administratione. 137

tationem subiit administratio Bonorum ad Ecclesiam Cathedralē pertinentium, ubi Episcopi & Capitula dividere Bona cœperunt. Secuta mox est Bonorum Capitularium inter ipsos Capitulares divisio, qua singulis Canonicis sua præbenda assignata fuit: quæ divisio invaluit, dum Canonici deserta vita communi ad vitam singularem transierunt. Sensim istud contigit, dissimulante potius, quam probante Ecclesia. Initium aliqui referunt ad Sæculum X. Singularem autem curam & fidelitatem in administrandis Proventibus Episcopalibus tempore Sedis vacantis commendat Capitulis Synodus Tridentina 33.).

§. 85. Quæcunque demum mutatio facta sit, sive per Beneficiorum erectionem, sive per partitionem inter Episcopum & Capitulum, *Eodem semper manente spiritu vel Ecclesiæ.*

33.) Sefs. 24. c. 16. de Reform. *Capitulum sede vacante, ubi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum unum, vel plures fideles ac diligentes decernat, qui rerum Ecclesiasticarum & proventuum curam gerant, quorum rationem ei, ad quem pertinebit, sint reddituri.*

vel inter ipsos Canonicos: hoc unum contigit, ut dispensatio Bonorum, quæ vel integra erat penes Episcopum; vel communis inter Canonicos in communi viventes; tandem ad ipsos particulares Beneficiatos, vel Canonicos transferit; manente ipsa Bonorum Ecclesiasticorum natura, aut conditione invariata, dispensationis norma nonnihil duntaxat immutata. Unde in Pontificum Rescriptis, Conciliorum Canonibus, ac Episcoporum Decretis, etiam post eam Bonorum divisionem, Bona Ecclesiæ dicuntur Patrimonium pauperum, Patrimonium Christi, Res Dei, non secus atque ante eam Divisionem. Facta tamen hac Beneficiorum partitione, & singulis Clericis familiam separatam alentibus, *procul dubio periclitari maxime ceperunt ille duæ quartæ, pauperum & fabricæ 34.)*. Qualiscunque demum administrationis forma circa proventus Ecclesiasticos inducta sit; mens Ecclesiæ est, ut ex illis sibi quis moderatam & honestam sustentationem

34.) Ita Boërius Epo De Jure provent. Eccles. in Cap. 1. de Testam. n. 52. seqq.

De fidei Administratione. 139

nem accipiat, superfluis ad eos fines impensis, quos intentio Offerentium, & Spiritus SS. Canonum exigit. Ad quod obtinendum summa opus est fidelitate eorum, quibus administratio Bonorum Ecclesiasticorum, seu Oblationum, Decimarum, aliorumque Redituum commissa est. Exemplo præeunt Romani Pontifices, præcipue INNOCENTIUS XII. 35.): Concilia autem plurima sollicitudinem suam hac in re demonstrant 36.): & ipse Deus impu-

35.) In Constitutione moderatoria Donationum & Distributionis reddituum Ecclesiasticarum in Consanguineos, vel Affines &c. Anno 1692.

36.) Ab Oblationibus excluduntur Laici & usus profani in Conc. AQUENSI Anno 1585. tit. de Parochis. Eas non esse dividendas inter Patronos Ecclesiæ, monet Conc. BRACARENS. II. c. 6. PICTAV. anno 1100. c. 14. ROTOMAG. & NEMAUS. Anno 1096. Conc. LATERAN. I. anno 1123. c. 14. TURON. anno 1163. c. 3. ABRINCENSE anno 1172. Aliqua tamen pars conceditur Patrono in Concil. CAMERÆ. 1565. tit. 16. c. 2.

impunitam non finit rerum Ecclesiasticarum dissipationem 37.)

Observationes pro hodiernis temporibus.

§. 86. Pro hodiernis temporibus, pauca annotasse sufficiat. Inprimis Episcopus etiam hodie supremam habet auctoritatem circa Reditus Parochorum. Unde Concilium TRIDENT. 38.) statuit, qua ratione Episcopus providere debeat Ecclesiis Parochialibus, quarum fructus adeo exigui sunt, ut debitis nequeant oneribus satisfacere. Alterum notatu dignum est, ut dispiciatur, an utiliter simul & convenienter constituantur Laici Administratores Oblationum, aliorumque Redituum Ecclesiasticorum? Rex Joas 39.) voluit, ut omnem pecuniam

37.) RAINALDUS Annal. Eccl. ad ann. 1205. n. 6. narrat, quod Galli & Veneti Urbe & Imperio Cpolitano potiti, consilium inierint, ut Clero relinquerentur fundi ad sustentationem necessarii, reliqui dividerentur. Inde ratiocinatur THOMASSIN. p. 3. l. 1. c. 15. n. 5. mirum non esse, tam brevi corruisse Imperium, cujus conditores ipsimet fundamenta jam inde ab exordio subtraxerant, Religionem & Pietatem.

38.) Sess. 24. c. 13. de Reform.

39.) 4. Regum XII. 4. seqq.

De fidei Administratione. 141

euniam sanctorum, quæ illata fuerit in templum Domini, accipiant Sacerdotes, & instaurent facta tecta domus. Quid factum? usque ad vigesimum tertium annum Regis Joas, non instauraverunt Sacerdotes facta tecta templi. Igitur cura hæc a Sacerdotibus negligentibus ac propriæ utilitatis studiosis ablata, & imposta est Jojadæ Summo Pontifici, & simul Scribæ Regis, quorum opera strenue instauratum fuit Templum. Ut simili ratione etiam hodie adhibeatur opera Laicorum, multæ nonnunquam, & hoc loco non discutiendæ rariones possunt suadere: id tamen semper curandum, ut præcipua autoritas sit penes Parochum, aut alium Ecclesiæ Rectorem. Demum observatur, quæ de administrandis proventibus aliarum Ecclesiarum dicta sunt, longe majori ratione curanda esse de Reditibus Monasteriorum, aliarumque Domorum Regularium, cum Status hujus conditio majorem commodorum temporalium contemptum, & sæcularium vanitatum fugam exigat. Normam præbent singulis primæ Fundationum Literæ. Etiam illi Religiosi,

giosi, qui summam paupertatem professi nihil, ne quidem in communi, proprium habent, rerumque suarum dominium Sedi Romanæ relinquunt, moderatam tamen curam 40.) pro conservandis suis rebus adhibere tenentur: unde habent Syndicos & Procuratores, qui autoritate Sedis Apostolicæ jura & res horum Monasteriorum tueantur, Legata pia exigant, aliaque negotia pertractent 41.).

TITU-

40.) Nimiam horum sollicitudinem in- & extra judicium non boni consulit JOANNES XXII. in Extravag. 3. de Verb. Signif.

41.) De his Syndicis & Procuratoribus Fratrum Minorum vid. Constitutio 19. CLEMENTIS VII. *dum consideramus.* & 1. PAULI IV. *Ex Clementi.* EM. RODRIQUEZ Quæst. Regul. tom. 3. q. 38. LEZANA in summa. tom. 1. p. 2 c. 17. CASARUBIOS in Compend. Privil. V. Procurator. & ibi SORBUS in annot. Casarubius autem debuisset exemplum potestatis horum Syndicorum decentius ponere: dicit enim, quod Fratres Hispani, Galli & Alemanni utantur Syndico solum, & præcise ad hoc, ut si aliquid superfluum, vel inutile in conventu fuerit inventum, ut puta si mulus aut asinus senuerit, tunc Præfatus Procurator nomine Papæ, cujus est Syndicus, vendat, & pretium in alias necessitates Fratrum convertat,